

Nagy Zsigmond

Köszöntő a Berde-serleggel a 2011. évi székelykeresztúri lelkézszenvelő zsinaton

Főtisztelendő Püspök Úr! Tisztelt zsinati tagok, tisztelt hölgyeim és uraim!
Ha kérdeznek, mindig megalapozott őszinte véleményt mondj, sok félreértést megspórolsz majd – tartja egy közmondás.

Ezért legyen ez a pár mondat egy világi egyháztag rövid elmélkedése, az elmúlt 22 esztendőről, az unitárius hitről, a lelkész és a világiak helyéről és szerepéről a berdei eszmeiség tükrében, valamint a templomról, mint Isten házáról.

Az 1989-ben elkezdődött hatalmas társadalmi változások jótékony hatásai sokkal jobban és hamarabb érződtek az egyházak életében, mint a társadalom vagy a gazdasági élet bármely területén. Az üldözött, eltaposott, 40 éven keresztül pellengérré állított lelkészek és világi vezetőkön keresztül, a kommunista hatalom magát az egyházat próbálta megalázni, és nem létezővé tenni. Ha elveszed az emberektől a hitet, ha elveszed Istent, elveszed tőlük a reményt is. Ha az ember megszűnik homo cognitusnak lenni, már nem gondolkodik, csak élettelen robotként cselekszik. Ez talán nagyobb tragédia volt az unitárius egyház számára, mint akármelyik másik felekezet számára, mert a mi sajátos hitünk egyik sarkalatos pontja az, hogy hisz az ember, mint individuum teljes szabadságában és jóságában. Ez a tudat adja számunkra a sajátosan személyes és emberien egyszerű istenélményt. A mi számunkra az oszthatatlan szabadság a legnagyobb érték, mert Dávid Ferenc fényesen példázza, hogy akinek sikerül a hamisítatlan jézusi evangéliumot megragadni, szabadabbá válik.

„A mi vallásunk és egyházunk nem tekintélyeken, nem gazdagságon, nem is egy erőteljes szervezeten nyugszik, hanem Isten igéjének s a léleknek az igazsághoz való vonzalmán. És az unitárius szószék a múltnak sok küzdelemmel és megpróbáltatásokkal teljes korszakaiban is mindig dicsőséggel töltötte be a maga hivatását” – írja az Unitárius Szószék 1910. évi jubileumi száma, amelyet Gellérd Imre *Négyszáz év unitárius prédikációirodalma* című könyvéből idéztem. Mi történik ma az unitárius szószékekkel, teszem fel a kérdést? Hirdetjük-e elég hatékonyan az evangéliumot a korszak minden rendelkezésünkre álló eszközeivel, unitárius kiadványok útján, pl. az Unitárius Szószékben – remélem, hogy lesz karácsonyi szám –, rádióban, televízióban, a virtuális térben honlapokon és blogokon keresztül?

Tehát ismét visszanyertük az elorzott szabadságot, megteremtődött a lehetőség arra, hogy felemelt fővel és tiszta elmével tudjuk újrateremteni a lerombolt és elpusztított értékeinket, hogy egyházunk felemelkedésén munkálkodjunk. Sajnos nagyon hamar be kellett látnunk, hogy az igazi rombolást a 40 év bűnös diktatúrája nemcsak a gyülekezeteinkben, nemcsak a templomainkban okozta, hanem mindannyiunk tudatában még akkor is, ha ezt ma már tagadjuk, mert hajlamosak vagyunk gyorsan feledni.

Kinyílt az addig sokak számára bezárt világ, a lelkészek átrepülték az óceánt, átértékelték a szabadságról addig alkotott fogalmaikat, és egy kicsit itthon is könnyebb lett az élet. Nem vigasztalásként, de idézek a 18. századi prédikátortól: „az unitárius lelkészek a múltban is voltak anyagi gondjai.”

Lelkészeink szorgalmasak, munkabíróak, a közösségi élet kovászai! Egyházunkban elindult vagy folytatódott számos olyan pozitív folyamat, amelyek azt jelzik, hogy igenis vannak válaszaink a 21. század kihívásaira.

Kérdezem, hogy a világiak segítik-e eléggé a lelkészeiket nehéz munkájukban? Vannak-e lelkészek, akiket a világiak biztos lélekkel támogatnak, hogy az adományokat a közösség javára visszafordítsák? Vannak-e Berde Mózsák a 21. században? Igen vannak!

Ürmösi Kálmán mondja a 19. század végén a szentgericei templom szentelése alkalmával mondott beszédében. „Az üres templomok és telt korcsmák, az eláradott káromkodások és határt alig ismerő vasárnapi munkák, a megdöbbenően szaporodó gyilkosságok és öngyilkosságok, a más vagyona után rontó orzások, a törvényellenes házasságok és törvénytelen szülöttek nagy száma, a túlnépesült börtönök, mindezek arra mutatnak, hogy a vallásos és erkölcsi érzés túlságosan megrendült. A gazdasági válság okozta gondok, valamint az egyre növekvő igények arra vezettek, hogy a hívek elhanyagolják a templomlátogatást, az istentisztelet alatt a hívek a templomban fegyelmezetlenek, beszélnek, nevetgélnek, alusznak.” Akár ma is papírra kerülhettek volna ezek a megállapítások.

Úgy gondolom, hogy Jézus követése, az ő igazságainak a megismerése és hirdetése, az unitárius hit szerint való élet, nemcsak feladat, hanem küldetés is. „A templomot azért kell látogatni, mert az Isten igéjének az épülete, azaz épület formájában való megjelenése, amely ennél fogva maga az isteni ige” – mondja egy másik 18. századi lelkész.

Mit gondolnak, miért van az, hogy minden újonnan kialakuló emberi közösség elsődleges céljának és feladatának tekintette és tekinti azt, hogy az Isten imádásához hajlékot teremtsen. Tudom, hogy a hívő ember minden adódkalakkal imádkozik a Mindenhatóhoz, de úgy gondolom, hogy a templom az a hely, ahol a legközelebb tudunk kerülni az Istenhez, ahol a legjobban érezzük az

ő hatalmát és mennyei áldását. Mit gondolnak, miért van az, hogy a történelem vesztes csatái után minden győztes elsődleges feladatának tekintette azt, hogy porig rombolja a legyőzöttek templomait?

Mit gondolnak tisztelt atyafiak, miért van az, hogy a győztesek elsőrendű célja mindig az volt a történelem folyamán, hogy templomot építsenek a saját isteneik imádására és a saját hitük terjesztésére?

A templom célja, hogy segítse az emberiség családját felemelkedni az igazság, a jóság és a szépség magaslataira, és hogy az Isten bölcsessége a hívő közöséget megvilágítsa. A templom Isten háza, akár maga a mindenség, de ugyanakkor a közösség megtartásának helye is. Minden idők nagy célja: otthont teremteni az embernek, hajlékot Istennek. A templom, mint a közösségi lét otthona, az életigenlés, a jövő iránti bizalom, a remény bizonyossága. Azt fejezi ki, hogy egy közösség „megmaradni akar, hisz, imádkozik és szeret”. Ezért mi 20 év alatt templomokat építettünk, és sokat felújítottunk.

Sajnos vannak olyan társadalmi és demográfiai folyamatok, amelyeket nem tudunk megakadályozni, de befolyásolni igen.

Sok nehéz és szép dolgot valósítottunk meg az elmúlt 20 esztendő alatt.

Hamarosan létrejön a történelem által szétszakított unitárius egyház egysége, elkészül az új, modern alaptörvényünk, az egyházi stratégiai terv. Folyik az átvilágítás nehéz és bonyolult folyamata, az elmúlt 65 év értékelése; sikerült visszaszerezni a jogtalanul elorzott unitárius vagyonunk jelentős részét, és remélem, hogy ki fogjuk venni részünket a felekezeti oktatás újrateremtésében „könnyíteni az utat tanuló fiatalságának a tudomány megszerzésére” – idéztem Berdétől –, valamint a magyarság és ezen belül Erdély közösségi életében. Gondolkodnunk kell, és újra meg újra át kell gondolnunk a reánk bízott feladatokat. Önök, lelkészek, pásztorai kell, hogy legyenek a szétszéledő nyájnak, életet kell vinni oda, ahol látják, hogy halódik a közösség. Egyre jobban tudatosítani önmagunkban, és kivinni a világba azt, hogy egy sajátosan, az erdélyi tolerancia emlőjén kifejlődött magyar egyháznak vagyunk a tagjai, hogy őseink egy olyan kincset tettek az emberiség kincseskamrájába, amilyent még senki előttük a történelem folyamán.

Ez a tudat is adjon hitet és kitartást mindannyiunknak.

Erre ürítem a Berde-serleget.